

POZDRAVNA RIJEČ PREDSEDNIKA CRNOGORSKE AKADEMIJE NAUKA I UMJETNOSTI AKADEMIKA MIRČETE ĐUROVIĆA

Prijatna mi je dužnost da vas pozdravim i da, u ime Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, učesnicima naučnog skupa „ekološke aktuelnosti u Crnoj Gori” poželim uspješan rad i plodotvoran rad.

Teško je danas naći univerzalniju i važniju preokupaciju nego što je ekološka problematika. To je, s razlogom, primarni problem svih struktura i svih sredina, bez obzira na razlike društveno-istorijskih uslova i nivo duhovnog i ekonomskog razvoja. Treba posebno istaći, pri tome, da je ekološka problematika postala izrazito značajna preokupacija nauke i neposredan predmet širokog i intenzivnog naučnoistraživačkog rada u raznim domenima stvaralaštva.

Stoga je, na izvjestan način, prirodno da su ekološki fenomeni i zaštita čovjekove sredine jedna od važnijih preokupacija Crnogorske akademije nauka i umjetnosti. Takoreći od samog početka svoga rada naša Akademija je ovoj problematici poklanjala posebnu pažnju, obezbjeđujući u svojoj organizaciji i odgovarajuća radna tijela. Slobodan sam s tim u vezi podsjetiti da je Odbor za zaštitu i unapređenje čovjekove sredine još prije dvanaest godina (oktobra 1976. godine) organizovao naučni skup o ekološkoj problematici u Crnoj Gori. Skup je u značajnoj mjeri doprinio sazrijevanju saznanja o ovoj problematici i sagledavanju stanja i problema zaštite životne sredine u Crnoj Gori. Potencirana je nedovoljnost naučnog istraživanja u ovom domenu i ukazano na osnovne pravce naučnoistraživačke aktivnosti u našoj Republici.

Sa posebnim uvjerenjem se može reći da je nakon skupa u mnogome intenzivirana naučna aktivnost u ovoj oblasti u nas, da su iskristalisana osnovna pitanja i da je to izazvalo veću društvenu osjetljivost u tretiranju pojedinih pitanja zaštite i unapređenja čovjekove sredine u Crnoj Gori.

Ovaj naučni skup održava se u drugačijim okolnostima, u uslovima, prije svega, našeg potpunijeg i produbljenijeg saznanja i o ukupnom kompleksu naslovljene problematike i o pojedinim seg-

mentima, posebno u vezi sa određenim (otvorenim) pitanjima koja tangiraju vitalne interese čovjeka u pojedinim sredinama. Rekao bih da je sada, u odnosu na stanje od prije dvanaest godina, u mnogome promijenjena i društvena klima, da postoji veće razumijevanje, naročito u nekim sredinama, za ekološku problematiku, pa i spremnost da se makar urgentni problemi rješavaju. Do izmjena u ovom pogledu došlo je, prije svega, pod uplivom naučnog saznanja i pod neposrednim uticajem odgovarajućih institucionalnih jezgara koja se bave ovom problematikom.

Ipak, svjedoci smo da danas ima dosta otvorenih pitanja u domenu zaštite u Crnoj Gori, da je i dalje prisutno nedovoljno angažovanje odgovarajućih subjekata, a u nekim sredinama nerazumijevanje za ekološke probleme. Zato zaslužuje punu podršku napor organizatora koji je u središte pažnje ovog naučnog skupa stavio ekološke aktuelnosti u Crnoj Gori. Jer, ovo je zaista momenat koji snažno ističe glavne ekološke probleme, kako sa stanovišta postojećeg stanja i već prisutnih destrukcija u tom pogledu, tako i sa stanovišta našeg daljeg društveno-ekonomskog razvoja. Zbog toga je logično očekivati da će ovaj naučni skup doprinijeti i da se potpunije sagledaju i riješe neki akutni problemi i da se utvrde osnovna opredjeljenja u pogledu zaštite životne sredine u sklopu razvoja u narednom periodu.

U Crnoj Gori se u ovom momentu ispoljava, može se reći, klasična razvojna kolizija u ovom domenu: nameće se potreba daljeg privrednog razvoja i, istovremeno, potreba potpunije zaštite čovjekove sredine. Globalno iskustvo iz dosadašnjeg razvoja daje mogućnost da se zaključi da se, u uslovima nedovoljne akumulacije i niskog nacionalnog dohotka, razvoj umnogome odvijao na štetu zaštite čovjekove sredine. Da ne kažem da je, u takvim uslovima, ekološka problematika bila u drugom planu, a u mnogim slučajevima i sasvim je zanemarinana.

U tom kontekstu, ovaj naučni skup ima izuzetan značaj. On bi trebalo da doprinese da se izbjegne gorka sudbina da se ekonomski razvoj ostvaruje na štetu prirode i na račun životne sredine. Sjenka takve opasnosti znatno je prisutna u mnogim sredinama u Crnoj Gori.

Moramo biti svjesni činjenice da je stanje u tom pogledu u Crnoj Gori već postalo veoma kritično. Nasuprot oskudnim materijalnim mogućnostima stoje relativno krupni zahtjevi za rješavanje gorućih ekoloških problema. Mudrost je naći pravu mjeru u tom pogledu. Najopasnija bi bila jednostranost u prilazu, bilo na isključivom insistiranju rješavanja ekoloških problema ili njihovog zanemarivanja.

Neophodno je obezbijediti objektivan naučni prilaz, s ciljem da se omogući racionalan razvoj proizvodnih snaga i restrukturiranje privrede u Crnoj Gori uz neophodno uvažavanje zahtjeva zaštite životne i radne sredine.

Drugim riječima, svaki važniji razvojni poduhvat mora biti sagledan (i obezbijeđen) i sa ekološkog aspekta, kako naša generacija

ne bi nosila teret ekoloških grehova, bar u mjeri koliko to objektivne okolnosti uslovljavaju.

S obzirom na kompleksnost i, rekao bih, delikatnost problema zaštite i unapređenja čovjekove sredine u Crnoj Gori, prirodno je da postoje i razlike i u prilazu i u tretiranju pojedinih problema. Moguće su i divergencije i u opservaciji stanja i u traženju rješenja. Nesaglasnost mišljenja ne bi trebalo da nas brine, već da to bude podstrek u traženju najcjelishodnijih rješenja.

Uvjeren sam da će ovaj naučni skup, svojom serioznošću i tolerancijom, doprinijeti ne samo da se rasvijetli aktuelna ekološka problematika, nego da će svojim sadržajem i porukama omogućiti da se povuku odgovarajuće konsekvence i opredjeljenja u pogledu rješavanja ovog za društvo izuzetno značajnog problema.

Sa tim uvjerenjem, dozvolite mi da vam još jednom poželim uspješan rad i da se prijatno osjećate pod krovom naše Akademije.

